

Sygn. akt III AUa 211/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 listopada 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Beata Górska
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko (spr.) SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 10 listopada 2016 r. w Szczecinie

sprawy Z. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 6 października 2015 r. sygn. akt IV U 454/15

oddala apelację.

SSO del. Gabriela Horodnicka- SSA Beata Górska SSA Jolanta Hawryszko

Stelmaszczuk

Sygn. akt III AUa 211/16

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. decyzją z 10 kwietnia 2015r. odmówił ubezpieczonemu Z. W. przeliczenia podstawy wymiaru emerytury z uwzględnieniem zarobków uzyskanych z tytułu zatrudnienia na budowie eksportowej w Libii od 17 listopada 1976 r. do 17 listopada 1977 r.

Ubezpieczony Z. W. zaskarżył powyższą decyzję wnosząc o jej zmianę poprzez przeliczenie podstawy wymiaru emerytury z uwzględnieniem zarobków osiągniętych w Libii w okresie 1976-1977, zamiast przyjętego minimalnego wynagrodzenia za ten okres.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 6 października 2015 r. oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Sąd okręgowy ustalił, że Z. W., ur. (...) w dacie 10.03.2014 r. złożył wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru emerytury z uwzględnieniem zarobków uzyskanych z tytułu zatrudnienia na budowie eksportowej w Libii w okresie od 17 listopada 1976 r. do 17 listopada 1977 r., w oparciu o załączoną umowę o pracę zawartą z (...) Przedsiębiorstwem Budownictwa (...) w P. i na podstawie zaświadczenia o wysokości zarobków wydanego przez (...). Sąd okręgowy ustalił, że ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w P. od 15 lipca 1976 r. do 14 stycznia 1978 r. na stanowisku betoniarz-zbrojarz.

Z. W. miał przyznane prawo do emerytury na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z 21.09.2009 r. od 23.09.2007 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Podstawę wymiaru świadczenia stanowiła podstawa wymiaru renty, tj. zarobki z lat 1985-1987. Wskaźnik podstawy wymiaru emerytury wynosi 186,04 %.

Sąd okręgowy nie uwzględnił odwołania wskazując, że zgodnie z art. 114 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.; dalej jako: ustawa emerytalna) prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Jeżeli prawo do świadczeń lub ich wysokość ustalono orzeczeniem organu odwoławczego, organ rentowy na podstawie dowodów lub okoliczności, o których mowa w ust. 1: 1) wydaje we własnym zakresie decyzję przyznającą prawo do świadczeń lub podwyższającą ich wysokość; 2) występuje do organu odwoławczego z wnioskiem o wznowienie postępowania przed tym organem, gdy z przedłożonych dowodów lub ujawnionych okoliczności wynika, że prawo do świadczeń nie istnieje lub że świadczenia przysługują w niższej wysokości; z wnioskiem tym organ rentowy może wystąpić w każdym czasie; 3) wstrzymuje wypłatę świadczeń w całości lub części, jeżeli emeryt lub rencista korzystał ze świadczeń na podstawie nieprawdziwych dokumentów lub zeznań albo w innych wypadkach złej woli.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że zgodnie z § 10 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 1.04.1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (t.j. Dz.U. z 1989 r. Nr 11, poz. 63) jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru, pracownik był zatrudniony za granicą, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się za okresy tego zatrudnienia, jeżeli okres zatrudnienia za granicą przypada przed dniem 1 stycznia 1991 r., kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju

w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę. W ocenie sądu okręgowego przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter bezwzględnie obowiązujący i nie mogą być interpretowane rozszerzająco, zatem skoro ubezpieczony Z. W. nie przedłożył zaświadczenia o wynagrodzeniu przysługującym w spornym okresie pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim lub podobnym charakterze, w jakim ubezpieczony był zatrudniony przed wyjazdem za granicę, to brak podstaw do przeliczenia świadczenia emerytalnego.

Odnosząc się do powołanej przez ubezpieczonego umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Libijskiej Republiki Arabskiej o ubezpieczeniu społecznym pracowników wysyłanych przejściowo na obszar drugiego Państwa zawartej w dniu 7 listopada 1975 r. (Dz.U. z 1976 r. Nr 26, poz. 151) sąd orzekający wskazał, że nie reguluje ona kwestii ustalania podstawy wymiaru świadczeń, a jedynie pozwala na zaliczenie okresów ubezpieczenia, okresów zatrudnienia w zakresie traktowania ich jako przebytych w Polsce. Natomiast brak jest podstaw do wyinterpretowania, że wskazana umowa zawiera przepisy o dopuszczalności uwzględnienia do postawy wymiaru świadczenia wynagrodzenia otrzymanego za granicą.

Apelację od wyroku złożył ubezpieczony podnosząc zarzut niezastosowania art. 241 k.p.c., co skutkowało nieprzeprowadzeniem dowodu z dokumentu w postaci zaświadczenia o wynagrodzeniu zastępczym, które zgodnie z § 10 pkt 2 rozporządzenia

z 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent jest podstawą przeliczenia wymiaru emerytury. Skarżący wniósł

o przeprowadzenie dowodu z dokumentu prywatnego na podstawie art. 248 ust. 1 k.p.c.

w postaci zaświadczenia o wynagrodzeniu zastępczym, którym dysponuje firma.

Sąd apelacyjny rozważył sprawę i uznał, że apelacja jest niezasadna.

W ocenie sądu apelacyjnego, sąd okręgowy właściwie przeprowadził postępowanie dowodowe, dokonał trafnej oceny zebranych dowodów i w konsekwencji prawidłowo ustalił stan faktyczny, a następnie dokonał prawidłowej subsumpcji. Apelacja ma charakter polemiczny.

Spór w przedmiotowej sprawie dotyczył kwestii ustalenia podstawy wymiaru emerytury w sytuacji, gdy pracownik był przez pewien okres zatrudniony za granicą. Powyższa kwestia została jednoznacznie uregulowana w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (tekst jedn. Dz.U. z 1989 r., nr 11, poz. 63 ze zm.). Przepis § 10 pkt 2 tego rozporządzenia stanowi, że jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru, pracownik był zatrudniony za granicą i okres tego zatrudnienia przypada przed dniem 1 stycznia 1991 r., do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjmuje się za okresy tego zatrudnienia kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę. Przepis ten stanowi *lex specialis* względem przepisu § 8 cytowanego rozporządzenia i tym samym wprowadza wyjątek od zasady, że do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się wynagrodzenie w wysokości, w jakiej zostało wypłacone. Oznacza to, że w przypadku wykonywania przez ubezpieczonego pracy za granicą w okresie przed 1 stycznia 1991 r. nie ma możliwości uwzględnienia do podstawy wymiaru jego emerytury wynagrodzenia rzeczywiście uzyskiwanego, a jedynie wynagrodzenie zastępcze, to jest

w kwocie wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 12.03.2013 r., sygn. akt III AUa 1504/12, LEX nr 1299070).

Sąd okręgowy zatem trafnie przyjął, że w rozpoznawanej sprawie brak prawnej możliwości uwzględnienia w podstawie wymiaru świadczenia wynagrodzenia otrzymywanego przez ubezpieczonego podczas pracy w Libii w okresie 1976-1977. Zarówno na etapie postępowania przed organem rentowym, jak i przed sądem pierwszej instancji Z. W. nie przedstawił jakichkolwiek dowodów, nie zgłaszał wniosków które umożliwiłyby poprowadzenie postępowania dowodowego i ewentualnie ponowne przeliczenie świadczenia emerytalnego. W szczególności nie przedstawił dowodu w postaci zaświadczenia o wynagrodzeniu przysługującym w spornym okresie pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim lub podobnym charakterze, w jakim ubezpieczony był zatrudniony przed wyjazdem za granicę. Co istotne, był o takim obowiązku wielokrotnie informowany na poszczególnych etapach postępowania sądowego.

Wniosek o przeprowadzeniu dowodu z informacji dotyczącej wynagrodzenia pracownika zatrudnionego w podobnym charakterze (J. C., zatrudniony

w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) Sp.

z o.o. w K.) ubezpieczony zgłosił dopiero na etapie postępowania apelacyjnego. Należy wskazać, że w myśl art. 381 k.p.c. sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później. Wymaga też podkreślenia, że sąd odwoławczy może uzupełnić ustalenia dokonane przez sąd pierwszej instancji i w tym celu przeprowadzić uzupełniające postępowanie dowodowe, ale tylko odnośnie takich faktów i dowodów, które albo nie istniały przed dniem wyrokowania przed sądem pierwszej instancji, albo o takich, które już w tym czasie istniały, ale strona bez swojej winy ich nie powołała lub też nie istniała wówczas potrzeba ich powołania. Zdaniem sądu odwoławczego z okoliczności przedmiotowej sprawy nie wynika, aby po stronie Z. W. istniała jakakolwiek obiektywna przeszkoda

uniemożliwiająca przedstawienie sądowi pierwszej instancji tych dowodów, o przeprowadzenie których skarżący wnosi w postępowaniu apelacyjnym. Z akt sprawy wynika, że ubezpieczony na każdym etapie postępowania był informowany o konieczności udokumentowania zarobków zastępczych, o których mowa w § 10 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent – pouczenie takie zostało zawarte w decyzjach organu rentowego, jak również w odpowiedzi na odwołanie ubezpieczonego. Stąd też zgłoszony wniosek dowodowy – wobec tego, że brak było podstaw z art. 381 k.p.c. do jego uwzględnienia – został oddalony. Co więcej, ubezpieczony nie złożył do akt dokumentu poświadczającego zarobki innego pracownika zatrudnionego na takim stanowisku jak ubezpieczony, a jedynie zwrócił się do sądu by wystąpił o wydanie tego rodzaju zaświadczenia. Czynność tę niewątpliwie ubezpieczony mógł już podjąć w postępowaniu przed organem rentowym

Mając na uwadze powyższe sąd apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację ubezpieczonego.

SSO del. Gabriela Horodnicka- SSA Beata Górska SSA Jolanta Hawryszko

Stelmaszczuk